

РЕШЕНИЕ

№ 717

гр. София, 29.05.2023 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

АПЕЛАТИВЕН СЪД - СОФИЯ, 7-МИ ГРАЖДАНСКИ, в публично заседание на петнадесети май през две хиляди двадесет и трета година в следния състав:

Председател: Камелия Първанова

Членове: Златина Рубиева
Димитър Мирчев

при участието на секретаря Ирена М. Дянкова
като разгледа докладваното от Димитър Мирчев Въззивно гражданско дело
№ 20221000503560 по описа за 2022 година

Производството е по реда на чл. 258 - 273 ГПК.

С Решение 2173 от 14.04.2020 г. по гр.д. 7618/2012 г. по описа на СГС, I-2 състав, Г. А. Ш. е осъден да заплати на Н. М. Н. сумата от 800 (осемстотин) лева обезщетение за неимуществени вреди плюс законната лихва от 09.11.2011 г. на основание чл. 45 ЗЗД заради неистински и опозоряващи твърдения от Г. Ш. за Н. Н., направени на заседание на Висшия съдебен съвет (ВСС) на 09.11.2011 г., а именно - че, докато е бил прокурор, срещу Н. Н. е било образувано дисциплинарно производство, както и че Н. Н. е бил освободен от длъжност „районен прокурор” вследствие на дисциплинарно производство. Със същото решение е отхвърлена исковата претенция на Н. против Ш. за разликата над 800 лв. до предявения размер от 26 000 лв. и са му присъдени съдебно-деловодни разноски в размер на 188.73 лв. (чл. 78, ал. 1 ГПК).

От решението на градския съд е останал недоволен Г. А. Ш., който го обжалва изцяло в уважената част. Доводите, които се излагат са следните: счита се, че не е налице деликт, тъй като пред членовете на ВСС на съответното заседание, той бил посочил само какво решение е взела атестационната комисия, в качеството му на председател на комисията; данните, които бил изнесъл, всъщност били изнесени и обсъждани вече в тази комисия и той действал без вина (нямало налице умисъл или небрежност), още повече, че изнесените данни за образувано дисциплинарно производство срещу ищеца не били възприети от ВСС и не послужили като основание да не бъде допуснат до участие в

конкурса. От това можело да се направи извод, че за ищеца нямало никакви вредоносни последици, а освен това неправилно било и виждането на СГС, че щом бил изнесен неверен факт, то това предполагало виновно поведение. Сочи също така, че неправилно било прието в обжалваното решение, че били доказани претърпени неимуществени вреди, а и липсвала каквато и да е причинно-следствена връзка между действията на Ш. като докладчик пред ВСС по случая и претърпените от ищеца вреди, каквито изобщо нямало. С оглед на това моли САС да отмени решението и изцяло да отхвърли предявения иск.

Не е подаван отговор на въззивната жалба по реда на чл. 263 ГПК, а пред въззивния съд не са събирани нови доказателства поради липсата на предпоставките по чл. 266, ал. 2 и 3 ГПК. В отхвърлителната си част (за сумата над 800 лв. до 26 000 лв.) решението на СГС е влязло в сила като необжалвано, тъй като насрещната въззивна жалба на Н. Н., правилно е върната от градския съд поради злоупотреба с процесуални права и същата не е предмет на настоящето производство.

Софийският апелативен съд, като прецени събраните по делото доказателства и взе предвид наведените във въззивната жалба пороци на атакувания съдебен акт, намира за установено следното:

Производството в първата инстанция е образувано по искова молба от 28.05.2012 г. от Н. М. Н. против Г. А. Ш. с твърдения, че при участието му в конкурс за първоначално назначаване в органите на съдебната власт, ответникът Ш. – в тогавашното му качество на член на Висшия съдебен съвет (ВСС), е разпространил факти, които са били неверни и опозоряващи за ищеца. По-точно, Ш. е заявил пред членовете на ВСС, че докато адвокат Н. е бил прокурор, срещу него е било образувано дисциплинарно производство, че ищецът е бил освободен от длъжност „районен прокурор” вследствие на дисциплинарно производство; че тогавашният ВСС е констатирал, че от 08.11.1993 г. до 02.02.1995 г. Н.Н. не е бил решил нито една преписка, не е водил разследване и т. н.; че през 2009 г. срещу адвокат Н.Н. е бил внесен обвинителен акт за престъпление по чл. 209 НК; че срещу адвокат Н.Н. е имало висящи наказателни производства; че, ако адвокат Н.Н. е спечелел конкурса, е трябвало да бъде отстранен от длъжност; че адвокат Н.Н. не е притежавал необходимите нравствени и професионални качества, за да бъде магистрат; че били са обявени за неправилно издадени и обезсилени болнични листа, представени от Н.Н., както и че адвокат Н.Н. е извършил престъпление по чл. 286 НК.

Ищецът твърди, че тези твърдения не били верни, а били опозоряващи и обидни за него. От всички тези твърдения е била провалена адвокатската и политическата кариера на адвокат Н.Н., както и избора му за магистрат; унижени са били честа и достойнството му. Затова Н. моли съда да осъди Г.Ш. да му заплати 26 000 лева обезщетение за неимуществени вреди, като част от претърпени вреди за 2 500 000 лева (исковата молба, л. 3-8; протокол от с. з. на 31.01.2014 г., л. 287).

Ответникът Г. Ш. е оспорил предявения иск. Той е заявил, че искът е недопустим, защото като член на ВСС и председател на атестационната комисия е съобщил данните, които са били постъпили за адвокат Н. Н. в комисията. Затова той моли съда да прекрати

производството по делото. Ответникът е заявил също, че не е било налице негово противоправно поведение, вина и причинна връзка; вярна е била и информацията, изнесена от него за адвокат Н. Н., който не е бил претърпял вреди. Затова, Ш. моли съда да отхвърли предявения иск (писмен отговор, л. 54-56).

Събраните доказателства пред първостепенния съд са писмени и гласни.

Съгласно разпоредбата на чл.269 ГПК въззивният съд се произнася служебно по валидността на решението, по допустимостта – в обжалваната му част, като по останалите въпроси е ограничен от посоченото в жалбата. Съгласно разпоредбата на чл.269, изр.2 ГПК по отношение на правилността на първоинстанционното решение въззивният съд е обвързан от посоченото от страната във въззивната жалба, като служебно има правомощие да провери спазването на императивните материалноправни разпоредби, приложими към процесното правоотношение. В този смисъл са дадените указания по тълкуването и приложението на закона от ВКС с ТР № 1/2013 г. по т.д. №1/2013 г. на ОСГТК - т.1.

В контекста на посочената процесуална разпоредба, САС в настоящия си състав намира първоинстанционното решение за валидно и допустимо, но частично неправилно досежно приложението на разпоредбата на чл. 52 ЗЗД по следните съображения:

На първо място, настоящата инстанция не следва да обсъжда тези фрази, които са възприети от СГС за отговарящи на действителността (като факти), поради което не могат да се квалифицират за обидни или клеветящи въззиваемото лице при липса на жалба от същото. Спорът се концентрира върху това дали въззвникът Ш. е казал публично двете твърдения, за които е преценено от СГС, че са неверни, но и позорящи ищцовата страна, дали това съставлява деликт, както и дали са налице неимуществени вреди от това – в причинно-следствена връзка с тези вреди, както и дали е приложена правилно разпоредбата на чл. 52 ЗЗД.

От копие от Протокол 36 от заседание на ВСС, проведено на 09.11.2011 г., което е публично достъпно и в Интернет на адрес: <http://vssold.justice.bg/bg/start.htm>, (стр. 24 – 28 от Протокола) се констатира, че Г. Ш. (в качеството му на председател на Атестационната комисия) е докладвал възражението на Н. срещу недопускането му като участник в обявени от ВСС конкурси за първоначално назначаване в органите на съдебната власт. След подканване от страна на председателстващия заседанието на съвета министър на правосъдието М. П. да докладва най-напред по същество възражението на Н., Ш. заявява: „В крайна сметка заявявам категорично, че този колега съм го виждал в първия ВСС, в който съм участвал, в който имаше дисциплинарно производство”. А на стр. 25 от Протокола, в продължение на своето изявление, Ш. е казал: „Още 1995 г. срещу него е образувано дисциплинарно производство и той е освободен от длъжност „районен прокурор” на РП-Сливен, тъй като е било констатирано от тогава действащия ВСС, ако не се лъжа, че повече от периода от 8 ноември 1993 г. до 2 февруари 1995 г., той не е решил нито една преписка, не е водил разследване и т.н.”

Относно тези изказвания, САС се солидаризира изцяло с изводите на СГС, че същите са

неистински и позорят ищеца, понеже наличието на такова дисциплинарно производство е факт, а не оценка, а не се установява от доказателствата по делото срещу Н. да е имало образувано дисциплинарно производство. Той наистина е бил освободен от магистратската длъжност, която е заемал, но поради трайна фактическа невъзможност за изпълнение на служебни задължения, а това не е било основание за дисциплинарна отговорност. Ето защо следва да се приеме, че това твърдение на Ш. е неистинско. Към 1995 г. дисциплинарни производства срещу магистрати са се образували в няколко хипотези. Те са били: виновно неизпълнение на служебните задължения; системно нарушаване на сроковете, предвидени в процесуалните закони; извършване на действия, които неоправдано са забавяли производството; нарушения на правилата за професионална етика - чл. 168, ал. 1 ЗСВ от 1994 г. (сега отм). Всяко едно от тези действия е укоримо и предизвиква негативна оценка от обществото. Затова твърдението, че срещу някого е имало образувано дисциплинарно производство накърнява доброто име на този, за когото се отнася. Ето защо, съдът приема, че това твърдение на Ш. (но недоказано от него по правилата на чл. 154, ал. 1 ГПК) е позорящо за адвокат Н., понеже това твърдение е клеветническо. В контекста на заявеното от Ш. в заседанието на ВСС, действително може да се направи извод за твърдения, че срещу Н. Н. е имало образувано дисциплинарно производство, в резултат на което той е бил отстранен от длъжността „районен прокурор”. Отстраняването от длъжност поради такова производство е факт, а не оценка. Съдът не установява срещу Н. да е имало образувано дисциплинарно производство, в резултат на което да е бил отстранен от длъжност. Той е бил освободен от длъжност поради трайна фактическа невъзможност за изпълнение на служебни задължения, но това основание за освобождаване е различно от освобождаване вследствие на проведено дисциплинарно производство. Ето защо, следва да се приеме, че това твърдение на Ш. е неистинско, но и опозоряващо, защото накърнява доброто име на този, за когото се отнася.

Поради изложеното САС приема, че е налице противоправно поведение по смисъла на чл. 45 и следващите от ЗЗД, тъй като твърденията за образувано дисциплинарно производство от друг състав на съвета спрямо Н., както и това, че той бил освободен от длъжност като прокурор в резултат на дисциплинарно производство не се доказват (за първото), респ. не съответствуват на действителността (за второто), а публичното твърдение за такива факти позорят въззиваемото лице и му нанасят неимуществени вреди.

Ето защо, не следва да се сподели виждането на въззивника, че изобщо не е налице деликт в случая, а напотив – такъв е налице с всичките му елементи-противоправно поведение, вина (тя се предполага по силата на чл. 45, ал. 2 ЗЗД), вреда, причинно-следствена връзка между вредите и противоправното поведение (последните два елемента се установяват посредством гласните доказателства, събрани от първостепенния съд). Г. Ш. счита, че той нямал вина, но за разлика от наказателното право, в гражданското (и по-конкретно, в материята на непозволеното увреждане) вината се предполага – чл. 45, ал. 2 ЗЗД. Тази презумпция следва да се оборва от ответника, т.е. от Ш., но той не е сторил това в първоинстанционното производство, макар, че това му е било указано от градския съд.

Формата на вината също няма значение тук – дали е умисъл, непредпазливост и т. н. - за разлика от наказателното право.

САС в настоящия си състав обаче, намира, че е приложена неправилно разпоредбата на чл. 52 ЗЗД, тъй като е присъдено едно завишено по размер обезщетение за неимуществени вреди, неотговарящо на критериите за справедливост. Съгласно ППВС № 4/1968 г. понятието "справедливост" по смисъла на [чл. 52 ЗЗД](#) не е абстрактно понятие. То е свързано с преценката на редица конкретни обективно съществуващи обстоятелства, които трябва да се имат предвид от съда при определяне размера на обезщетението. Нужно е да се вземе предвид още възрастта на ищеца към момента на увреждането, социално-икономическата обстановка в страната към 2011 г. като отправна точка за справедливо обезщетяване на болките и страданията към съответния момент с оглед различната стойност на парите във времето – като еквивалент (заместител) за обезщетяване на неимуществените вреди.

Процесните твърдения на Ш. са се отразили негативно на Н. – той бил „обезкуражен и смазан” (показанията на св. С. Б., том трети от делото, л. 904-гръб и л. 905 – лице и гръб). Съдът намира, че от тези показания не може да се направи извод за сериозен и задълбочен интензитет на търпените от въззиваемия болки и страдания. Същият е бил на средна възраст, което предполага по-голямо емоционално улягане и устойчивост, упражняващ и продължаващ да упражнява адвокатска професия, при което не може да се приеме, че професионалното му развитие се е объркало вследствие на процесния деликт, още повече, че и при евентуалното му допускане до конкурсна процедура, никак не е сигурно и не може да се предполага, че именно той ще спечели съответния конкурс и ще бъде назначен в органите на съдебната власт. Така или иначе, не са събрани доказателства за наличие на неимуществени вреди, които да водят до извод за присъждане на по-голямо по размер обезщетение. Затова, САС прецени единодушно в този си състав, че сумата от 400 (четиристотин) лева е адекватна по смисъла на чл. 52 ЗЗД да обезщети моралните вреди на Н. от изказванията на Ш. в конкретното заседание на ВСС, като правилно главницата е присъдена с лихва за забава от 09.11.2011 г. до окончателното ѝ изплащане.

Поради частичното несъвпадение на изводите на двете инстанции, се налага и частична отмяна на обжалваното решение на СГС, като същото се отмени в частта, в която е уважена исковата претенция по чл. 45 ЗЗД за сумата над 400 лв. до 800 лв. и вместо това се постанови друго, с което за тази разлика, тя да се отхвърли като неоснователна. В останалата обжалвана част, решението на градския съд е правилно и ще следва да се потвърди. При този изход в производството, право на разноски имат и двете страни. От въззиваемия Н. не се представят доказателства за сторени пред САС разноски, а от страна на процесуалния представител на въззивника Ш. – адв. С. от САК е налице искане (с приложен договор за правна защита и съдействие) за присъждане на възнаграждение по чл. 38, ал. 1, т. 3 ЗА (безплатна правна помощ на друг юрист), като за уважената част от обжалваемия материален интерес (т.е. за сумата от 400 лв.) дължимото възнаграждение по този текст от Закона за адвокатурата възлиза на 400 (четиристотин) лева – така чл. 7, ал. 2, т. 1 от Наредба

1/09.07.2004 г. на ВАдвС за минималните размери на адвокатските възнаграждения. Ш. няма претенции за заплащане на съответната част от заплатената от него държавна такса за въззивно обжалване, поради което и такава не му се присъжда. Респ., според резултата от въззивния контрол, съдебно-деловодните разноски, на които има право Н. Н. в първата инстанция не са 188.73 лв., а 94.36 лв. (6 133,60x400/26 000), поради което атакуваното решение ще следва да се отмени и за сумата от 94.37 лв., представляваща разликата между 188.73 лв. и действително дължимите 94.36 лв.

Мотивиран от горното, Софийски апелативен съд,

РЕШИ:

ОТМЕНЯ Решение 2173 от 14.04.2020 г. по гр.д. 7618/2012 г. по описа на СГС, I-2 състав в частта, в която Г. А. Ш. е осъден да заплати на Н. М. Н. сумата от 400 (четиристотин) лева обезщетение за неимуществени вреди плюс законната лихва от 09.11.2011 г. на основание чл. 45 ЗЗД, представляваща разликата между 400 лв. и присъдените от СГС 800 лв. заради неистински и опозоряващи твърдения от Ш. за Н., направени на заседание на Висшия съдебен съвет (ВСС) на 09.11.2011 г., а именно-че, докато е бил прокурор, срещу Н. е било образувано дисциплинарно производство, както и че Н. Н. е бил освободен от длъжност районен прокурор вследствие на дисциплинарно производство, както и в частта, в която в полза на Н. са присъдени съдебно-деловодни разноски в размер на 94.37 лв., представляваща разликата между посочените от СГС 188.73 лв. и действително дължимите 94.36 лв. и ВМЕСТО ТОВА ПОСТАНОВЯВА:

ОТХВЪРЛЯ като неоснователна и недоказана исковата претенция по чл. 45 ЗЗД от Н. М. Н. против Г. А. Ш. за заплащане на обезщетение за неимуществени вреди от 400 (четиристотин) лева плюс законната лихва от 09.11.2011 г. до окончателното ѝ заплащане, които вреди са претърпени заради неистински и опозоряващи твърдения от Ш. за Н., направени на заседание на Висшия съдебен съвет (ВСС) на 09.11.2011 г., а именно-че, докато е бил прокурор, срещу Н. е било образувано дисциплинарно производство, както и че Н. Н. е бил освободен от длъжност районен прокурор вследствие на дисциплинарно производство.

ПОТВЪРЖДАВА Решение 2173 от 14.04.2020 г. по гр.д. 7618/2012 г. по описа на СГС, I-2 състав в останалата обжалвана част.

ОСЪЖДА Н. М. Н. заплати на адв. А. С. от САК на основание чл. 38, ал. 1, т. 3 от Закона за адвокатурата сумата от 400 (четиристотин) лева възнаграждение за безплатно процесуално представителство във втората инстанция.

Решението подлежи на касационно обжалване пред ВКС в едномесечен срок от

връчването му.

Председател: _____

Членове:

1. _____

2. _____